

DEBRECZEN

A DEBRECZENI FÜGGŐLETTÉRI ÉS 48-AS PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE

Előfizetési ár helyben, házhoz hordva:
Egész évre . 12.- kor. Negyedévre . . 3.- kor.
Félévre . . . 6.- kor. Egy óra . . . 1.- kor.
Egyes szám ára 4 fillér.

Felelős szerkesztő:
SIMON ISTVÁN.

Lapkiadó:
HOROVITZ ZSIGMOND.

Előfizetési ár vidékre, postán küldve:
Egész évre . 18.- kor. Negyedévre . . 4.50 kor.
Félévre . . . 9.- kor. Egy óra . . . 1.50 kor.
Egyes szám ára 6 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Piac-u. 12. (Nagytemplomtér felől.) Telefon 330.

Tanügyi botrányok.

Külföldre tanügyi botrányokról hallunk mostanában. A budapesti hatodik kerületi felső kereskedelmi iskolából hazaküldtek 70 növendéket azzal az utasítással, hogy maradjanak otthon, míg a tandijhátralékukat meg nem fizetik. Szabadkán kicsaptak a főgimnáziumból 9 diákot olyan dologért, amiről maga az igazgató azt mondta, hogy az „ilyesmi minden felsőbb iskolában előfordul, ahol fiúk vannak” s amiért másutt nem teszük tönkre az ifjak életét. Egyik dunántúli faluban a kupaktanács 34 tankötelest eltiltott az iskolabajárástól. A kultuszminiszterium egyik hajdumegyei egyháznak, mint iskolafenntartónak nem adja meg a tandijkárpótlást azzal a megokolással, hogy már a múlt évben nem szedtek tandijat. A román dászkalok, miután az államtól egy kis pénzt kaptak, még jobban bepálinkáznak s még őrzőgömb deliriummal tanítanak a nagy Dákóromaniáról, amelynek határa a Tiszaig terjed. Ugyancsak a románok elűldöztek egy tanítót azért, mert panaszkodni mert a tanfelügyelőnél, hogy neki még most sincs 600 korona évi fizetése s az egyháza nem folyamodik államszegélyért. A szaniszlói r. kath. plébános dr Jordán Károly olyan tankönyvet írt

és terjeszt, amely történelmünk legkimagaslóbb alakjait mint önző, hiu, trónra-vágyó becstelen férfiakat mutatja be.

Minek folytassuk, nem lenne ennek se vége, se hossza. A magyar tanügy sohasem volt ebben a hazában olyan mostoha gyermek, mint a mostani kormány alatt.

Ha nem taglaljuk is azt, hogy miért kellett Budapesten 70 szerencsétlen diákot könnyekre indítani, megalázni és hazaküldeni csak azért, mert a szüleik szegények, ha nem emelünk is pálcát a kultuszminiszteriumban gubbaszkodó — Barkóczy kongregációs tanácsos urra, aki állítólag oka volt a 9 szabadkai diák vesztének, ha nem foglalkozunk is most bővebben a román őrzőgömbökkel, de a hajdumegyei esettel és a Jordán Károly-féle tankönyvvel kissé bővebben kell foglalkoznunk.

A kultuszminiszterium divatba hozta mostanában, hogy az iskolafenntartók jogos követeléseit mindenféle álokoskodásokkal elutasítja. Hiszen Lukács László pénzügyminiszter kijelentette a képviselőházban, hogy a tanítók fizetésének rendezésével a koalíciós kormány meg gondolatlanul (?) járt el s nagy terhet (?) rótt az államra, kijelentette, hogy e téren tovább nem lehet menni, sőt bizonyos revízióra volna szükség. Csak ter-

mészetes ezek után, hogy a kultuszminiszteriumban is ez a felfogás uralkodik s épen nem csodálkozhatunk rajta, ha az emlegetett revíziót be sem várva, ki akarnak ott bujni minden olyan kötelezettség alól, amely törvény szerint az államkincstárt terhelné meg s az iskolafenntartókat ridegen állítják a legnehezebb dilemma elé.

A hajdumegyei esetről is azzal a cinikus megokolással utasították vissza az iskolafenntartó egyház kérését, hogy tandijkárpótlást nem adhatnak, mert már az egyház nem szedett tandijat. Persze hogy nem szedett, mert a törvény értelmében nem volt szabad szednie; de még egy évvel ezelőtt, amikor szabad volt, szedett.

A dr Jordán Károly-féle tankönyvbotrány pedig egyenesen felháborító. Voltaképen nem tudjuk, hogy él-e még az az ur, mert a kezeink között levő könyve (címe: A kath. egyház történelme.) 1893-ban jelent meg s már akkor ötödik kiadást ért, de azt tudjuk, hogy »főpásztori engedéllyel« jelent meg, tehát mint tankönyv forog közkezen. Ebben a könyvben egyéb hazafiatlan dolgok között a következő passzust találtuk: „A protestánsok azon ürügy alatt, hogy jogukat a katolikusok sértegetik, többször fegyvercs láza-

A kis gróf.

Írta: **Biró Lajos.**

A kis grótot egy fiatal pap kísérte el mindennap a gimnáziumba. A fiatal pap a nevelője. A kastély felől jöttek csendesen, összesimulva. A pap fekete ruhában volt, a kis gróf mindig kék bársonyban. Sápadt volt mind a kettő. Olyanok voltak, mint két sötét, hallgatag árnyék.

A kastély előtt üres volt és csendes. De a kis gróf édes apja sokat kártyázott, a birók egy napon gondnokság alá került és ekkor a grófné kezdett parancsolni. Ő rendelte el, hogy hazaköltözzenek a kastélyba, mert — mondta — nem akarja, hogy a fia koldus legyen. Ugy volt, hogy otthon laknak, míg minden adósság ki nincs fizetve. A gróf unta ezt a dolgot. Átásította a hónapokat és a monokliján át mély megvetéssel nézte az egész kis várost. A kis grófnak közömbös volt az ügy. Keskeny arca az első év végén éppen olyan halvány és mozdulatlan volt, mint amikor a csisztercita tanárok először simogatták végig és a zajongó osztályra éppen olyan nyugalommal tekintett, mint amikor először jelent meg közöttünk. Hanem a grófné, ő lelkesedett, a kastélyért és az egész kis városért. Itt ő parancsolt, ő rendelkezett, elhanyagolt és mellőzött asszonyból itt a város királynője lett. Hihetetlen méltósággal tudott megjelenni a nyilvánosság előtt és mámorosan élvezte azt a bámulatot, amelyben része volt.

A harminc éven jóval túl volt már, erő-

sen hizott, de elsősegét a városban vitatni sem lehetett.

A kis gróf egy éve járt már a cisztercitákhoz, amikor a második gimnáziumban megbarátkoztunk. Segítettem neki valami feladatában, ez teremtelte meg a barátságot. Ezután bizalmas közléseket tett nekem a kis gróf és én álmélkodva láttam, hogy tapasztalt, vad és erős mivoltom mellett milyen féltékeny, tudatlan, lányos és anyás maradt. Nemcsak gyenge volt és nemcsak a zajt és dulakodást kerülte valami rettenetes — arisztokrata — triózással, hanem járatlan volt az élet minden dolgában. A női dolgokról pedig, amelyeket a papok között tudatlan, fojtott kacagással sugtak tovább a fiuk, egyszerűen sejtelle sem volt.

Egy napon ezzel a kérdéssel lepelt meg:

— Te, a te anyád festi magát?

— Nem — válaszoltam csodálkozva.

A kis gróf hideg szemében egy kis büszkeség csillant fel.

— Az én anyám — mondta jelentős hangon — festi magát.

Elámulva néztem rá és a kis gróf megmagyarázta, hogyan megy a dolog. Rendre elsorolt minden részletet, és aztán így fejezte be:

— Ez a testés. Hallottam, amikor az inas mondta a szobalánynak: a méltóságos asszony festi magát.

Mindig festi magát mikor valahová elmegy. Olyankor nem szabad megcsókolni.

Álmélkodva hallgattam a dolgot. A kis

gróf egyre büszkébb lett az előadás hatására és hogy betetőzze ezt a hatást hozzátette:

— Azt hiszem, csak grófnéknak szabad festeni magukat.

Le voltam sujtva. Az egész kicsi városban csakugyan senki sem merete volna az arca színét megkorrigálni és a kis gróf határozottan nagyott nőtt a szememben ezen a napon. Ekkor éreztem először, hogy kitűnő dolog lehet grófnak lenni. Eddig mindig én bántam bizonyos jóindulatu leereszkedéssel vele, most a kis gróf lett a leereszkedő. Nagyon szégyeltem, hogy az én anyám nem festi magát és elhatároztam, hogy ha husvétra hazamegyek, meg is kérdezem a dologra nézve.

Az ügyet azonban elfelejtettem és hogy a következő évben Budapestre kerültem, hosszú esztendőig nem foglalkoztatott a kifestés joga és a kis gróf.

Tizenkét év telt el és nem találkoztam vele. Ekkor egyszer a Dunaparton szembejött velem. Az első percben megismertem; az arca alig változott, maradt az a lányos arcu, halvány, karcsu szőke fiú, aki volt. Ő is megismert.

— Szervusz, — mondta örömmel — szervusz, hogy vagy?

Beszélgelni kezdtünk. Hamarosan láttam, hogy nem csak az arca, hanem a leike sem változott: tudatlan, féltékeny, lányos, anyás. Ott-hon veezte el a gimnáziumot, a liceumban tanulta a jogot, mindig az anyja mellett volt és mindig egy fiatal pap volt a nevelője. Most doktor juris és talán valamelyik miniszteriumba megy. A birtokon most már nincs

dást indítottak a királyi ház ellen. *Bocska, Bethlen, Thököly* és a *Rákóczyak*, kiket a trónvágy kábitott el, iszonyu üldözést támasztottak a katolikusok ellen: az egyház szolgáit durva bántalmakkal illették; a katolikus templomokat és egyházi javakat elfoglalták... Pár sorral alább ezt találjuk: „De sajnosabb volt mindeme eljárásaik mellett az, hogy csufot üttek a vallásból, a kereszténységből akkor, mikor barátságfrígyet kötöttek a pogány törökökkel...“ A protestánsok mit sem törődtek avval, hogy a legveszedelmesebb ellenségnek dobják martalalékul a szegény hazát.“

Tehát ezeket a legjelesebbjeinket legyalazva, lehazaárulózva, de dicséri I. Ferdinándtól kezdve mindazokat a királyokat, ahik „erélyes rendeleteket“ adtak ki „az ősi hit fentartására és a tévely meggátolására.“

Hát ajánljuk ezt a könyvet a kulturminiszterium figyelmébe. Lehet, hogy ott majd Barkóczynek adják ki elbírálás végett. Mit mondjunk: adják? Nem adják azt ugyan senkinek, hiszen nem adnak ott az ilyen csekélységekre semmit. Agyon hallgattatják s ez még tán jobb, mert ha nyilatkozniok kellene róla, még tán megdicsérnék.

De fel kell lázadni ellene a magyar hazafias közvéleménynek s követelni, hogy a képviselőházba tegyék szavá az efféle tanúgyiszegénylegényeskedést, mert sok ártatlan lelket megmételezhetnek az ilyen tilosban bujkáló reverendás Sobri Jósákak.

Nehéz szívvel nézi minden hazáját igazán szerető ember a magyar tanúgy züllött állapotát. Ezen a téren itt igazán a legteljesebb szabadosság pul. Nics itt sem rendező, sem büntető kéz. Legfeljebb az állami tanítót büntetik meg, de csak egy esetben, ha t. i. ellenzéki képviselő szavaz.

Simon István.

adósság és megint Budapesten lknak. Ő most izlett bele a szabad, nagyvárosi élet különös örömeibe. Mámoros volt, de még ügyetlen és gyáva.

— Hát te mi vagy? — kérdezte azután.
— Ujságíró.

Elhallgatott. Zavartan izgett-mozgott, egy vérhullám öntötte el finom arcát és végül nagy elhatározással, szinte dadogva kérdezte:

— Ismered Tábor Pannit?

— Igen.

Csodálkozva néztem rá. Zavartan mentegelőzött:

— Mert ti ujságírók ismeritek ugye ezeket a színésznőket.

Hosszas unszolás és kérdezősködés után kiderült, hogy a kis gróf örülden szerelmes Tábor Panniba. A versenyen látta vagy ötször és úgy imádja, mint a hogy csak a naiv, anyás fiatal grófok imádhathják az igen rossz nőket. Nem mert még senkinek se szólni és meghal, ha nem ismerkedhetik meg vele.

— Nem szoktál a Dalos színházba járni?

— Nem. Háromszor voltam színházban életemben.

— Hát gyere el ma este, felviszlek a színpadra és bemutatlak Tábor Panninak.

— Nem haragszik meg?

Elnevettem magamat.

— Légy nyugodt. Magyon fog örülni.

Megvigasztaltam még hogy a szereime nem is olyan reménytelen, mint ahogy gondolja...
Azután elváltunk.

Gróf Apponyi Albert üdvözlése. A képviselőházban ma délben megjelent a tudományegyetem jogi karának küldöttsége Doleschall Alfréd dékán vezetésével, hogy a karnak tegnap hozott határozata szerint Apponyit, mint a jogi államtudományi kar tiszteletbeli doktorát üdvözlőjek. Az üdvözlő küldöttségek tagjai Földes Béla, Sággy Gyula és Kmetty Károly voltak, de a küldöttséghez pártállás nélkül igen sok képviselő csatlakozott, mert Lengyel Zoltán, aki épp beszédét tartotta, erre a célra szünetet kért. Doleschall üdvözlő beszédében kiemelte, hogy Apponyi amerikai nagy sikereit és tudományos missziójának gyümölcseit nem mint gróf, hanem mint doktor Apponyi Albert szerezte és ezért üdvözlő őt mint az egyetem tiszteletbeli doktorát. A tetszéssel fogadott beszédét Apponyi meghatótt melegséggel köszönte meg.

A költségvetési vita.

A képviselőház ülése.

Változatlanul teljesen érdeklődés nélkül folyik a költségvetési vita. És már alig ia folyik tovább. Az általános vitának még ezen a héten, tehát ma vagy legkésőbb holnap, vége is lesz és a kormánypárton már úgy számítanak, hogy a jövő hónap hatodikán már megkezdí a Ház a husvétii szünetet.

Berzeviczy Albert elnök negyed 11 óra után megnyitja az ülést.

Hitelesítik a múlt ülés jegyzőkönyvét.

Elnök bemutatja a beérkezett kérvényeket és irományokat.

Hegedüs Kálmán, az állandó igazolóbizottság eladója jelenti, hogy Vio Antal fiumei képviselő mandátumát igazolják.

Darvas Fülöp betérjeszti a mentelmi bizottság jelentését Banjanin János volt horvát képviselő mentelmi ügyében.

Következik

a költségvetés

általános vitájának folytatása.

Lengyel Zoltán megköszöni a Háznak, hogy megengedte neki tegnapi beszédének mára halasztását. Így alkalmá nyílik megemlékezni Apponyiról, aki nemzetünk önállóságáról tett a külföld előtt tanubizonyosságot. Aztán áttér a pénzügyminiszter beszédére

Este kissé későn jutottam el a színházba. A kis gróf már aggódva várt. Az első felvonás közben karon fogtam.

— Menjünk a színpadra.

Ujjongott örömeiben. A színpadon megtaláltam Tábor Pannit. Rövid rokokó szoknyában nagy fehér parókával, erősen — a színpadi világitásnak — kifestve állott egy sarokban. Nagyon szép volt. Bemutattam neki a kis gróft és egy ideig beszélgettem velük. Villámgyorsan megbarátkoztak. A kis gróf eleinte bátoratlan volt. Panni annál merészebb. Ez a merészség azután felgyújtotta a kis gróft és két perc múlva már a szerelmi vallomásmánál tartott. Ekkor elhívott valaki.

Mikor a felvonásközne vége volt, lementem a színpadi lépcsőn és a folyosón át a nézőtér felé tartottam. Mögöttem jött le a színpadról a kis gróf is. Uőlért. Megkapta a karomat. Halálsápadt volt.

— Mi bajod — kérdeztem tőle.

— Gyere — dadogta — gyere ki innen. Az utcára.

Kimentünk. Kiváncsian és aggódva néztem rá. A kis gróf a komlokáról a verejéket simogatta le, nehéz lélegzéssel szitta be a hűvös, éjszakai levegőt és hozzám hajolva kétségbeesetten, rekedten és megsemmisülve sugta:

— A világosságon láttam, hogy ki van festve, mint az anyám...
Bánatos lemondással intett vissza színház felé:

— Sohasem tudnám megcsókolni. Sohasem fogok visszamenni.

s azt vitatja, hogy az ország teherviselő képessége nem bírja el a folyton emelkedő katonai költségeket, amelyek végösszegükben háromezermilliót fognak kitenni. Ilyen garázdálkodás mellett nem csoda, ha aztán a kulturális célokra nem jut pénz. Meg van ugyan győződve, hogy Lukács pénzügyminisztersége alatt nem fog csödbe jutni államháztartásunk, de abban már nem bizonyos, vajjon az utódjának lesz-e módja ezt megakadályozni. A kivándorlásról beszél, amely ma már a természetes szaporodás egyharmadrészét emészti fel. A kétfős államszerkezetnek egyik pillere, vagyis Magyarország, előbb fog összedölni, mint a másik, mert gazdasági politikánk csak Ausztriát támogatja, a magyarok pedig nem találnak az országban keresetforrást. (Ugy van!)

Ipari politikát kellene szakszerűen vezetni, ahelyett, hogy egyszerre ott kezdenők, ahol ma a külföldi államok tartanak. Kulturális politikánk is improduktív, mert az ifjuságnak legnagyobb részét sehogy sem neveli. Nekünk nem katonai terhekre van szükségünk, hanem helyes kulturális és gazdasági politikára. A kultúra felülről terjed lefelé, tehát elsősorban kitűnő egyetemekre van szükség hogy legyenek, akik terjesztik a nép között a kulturát. A gazdasági politikát is úgy kell csinálni. A vízművek létesítését sürgeti. A vízierők, amelyeket egyáltalán nem használnak ki, sokkal nagyobbak, mint a kissármási földgáz ereje. A mezőgazdaságunk sem fejlődik s csak a külföldi ipart támogatja. A drágaság leküzdésére az volna a legcélszerűbb, ha az Alföldön megfelelő gazdálkodást folytathatnának, különösen az öntözést illetőleg.

Jóváhagyta a miniszter az értékelkedési szabályzatot.

Néhány nap előtt hirt adtunk arról, hogy a belügyminiszteriumban elkészültek az értékelkedési szabályrendelet jóváhagyásával, illetőleg a belügyi és pénzügyminiszteriumban megállapodtak arra nézve, hogy több vidéki város ily tárgyú szabályrendeletének életbeléptetéséhez hozzájárulnak.

Némethy Károly belügyminiszteri államtitkár kijelentéseit nemsokára követte a valóság. Debrecen város Betterment-tax szabályrendeletének jóváhagyásáról szóló leirat tegnap leérkezett. A mintegy három nyomtatott ivre terjedő miniszteri leirat különféle kikötéseket tesz. A miniszter néhány szakasz megtoldásával kívánja a szabályrendelet életbeléptését, ezenkívül stílárís-módosításokat tesz. A leglényegesebb intézkedések egyike az, hogy oly eseteknél, midőn a város közmunkákat végeztet, a szabályrendelet értelmében az érdekelt telektulajdonosok hozzájárulásáról tervek készítenendő s e tervek fölött a közgyűlésnek akkor kell döntenie, amidőn a közmunkák felett határoznak.

Ez a pont az, amelylyel nincsenek megelégedve a városházán, mert eredetileg úgy gondolták, hogy az értékelkedési járulékot utólagosan veti ki a város. A miniszter nem ment bele a dologba, hanem azt kívánja, hogy ha például a város elhatározza, hogy egy utcát nyit, ugyanakkor határozza meg a telektulajdonosokra kivetendő illetéket is. Persze ily módon különféle nehézségek keletkeznek, amelyeknek elsimítása maga után fogja az elhatározott közmunka gyors végrehajtását.

Kimondja még a miniszter, hogy a szabályrendelet szerint a kincstár nem terhelhető a járulékok kivetésével. Ez arra vonatkozik, hogy ha a város oly helyen végeztet közmunkát, ahol állami épületek vannak, azok után a járulék ki nem vethető. Még nevezetesebb

a szabályrendelet azon rendelkezése, mely a közlekedési eszközök bevezetéséről szól. Ez azon utcák tulajdonosait érdekli, ahová vasutat vezetnek be. Ha például a villamos vonatot a Sáchenyi, vagy Miklós-utóra kiterjesztik a háztulajdonosoknak a Betterman-taxot fizetni kell.

A szabályren teletet a tanácsa jog és pénzügyi bizottsághoz teszi át s úgy kerül a közgyűlés elé. A miniszter leiratával ez az évek óta huzódó ügy most már befejezést nyert.

A népszámlálás eredménye.

20,850.800 lélek lakik Magyarországon

Amit olyan nehezen vártunk, végre megtudtuk a népszámlálás eredményét. 1911. január 1-én 20,850.700 ember lakott Magyarországon. Ebből a magyar anyaországra 18,131.400 lélek, Horvát-Szlavonországra pedig 2,619.300 lélek jut.

A magyar Szent Korona országainak népessége a lefolyt évtized alatt csupán 1,506.000-rel gyarapodott, ami csak 8,3 százalékos nép-növekedésnek felel meg. Holott 1880—1890 ig a magyar birodalom lakossága 1,620.000-rel (10,3 százalékkal), 1890—1900-ig — pedig 1,791.000-rel (10,3 százalékkal) emelkedett, tehát mindkét évtizedben a nép-növekedés abszolút számban is meghaladta az utolsó évtizedét.

A közölt adatokból kitűnik, hogy a népszámlálás a magyar birodalom területén közel 700.000 emberrel kevesebbet talált, mint a menyi re a természetes népszaporodás adataiból következtetni lehetett. Ennyit tehát a kivándorlás felétlenül elvont tőlünk. Ha pedig számításba vesszük, hogy a jelentékeny bevándorlás a kivándorlási veszteségünket részben pótolta, a kivándoroltak számát bátran tehetjük 800—900.000-re.

Óriási nemzeti vérvesztés ez, melyet még aggasztóbbá tesz, hogy a multhoz képest növekedést mutat. Míg 1900-ban a tényleges nép-növekedés csupán 167.000-rel volt kevesebb a természetes szaporodásnál, addig 1910-ben a mérleg 673.000 léleknyi veszteséggel záródott.

A kivándorlás következtében nagyon sok vármegye, főképpen a Duna balpartján, a Tisza jobbpartján: a Tisza-Maros közén és a Drávántul, a természetes népszaporodás jelentékeny, sőt több esetben nagy részét elvesztette.

Sokkal kedvezőbb a magyar területek lakosságának gyarapódása, így Pestmegyéé, Békésé, Csiké, Jász-Nagykun-Szolnoké, Hevesé, Borosdó, Szabolcsá, Szatmáré stb.

Kedvező még a népesség vándorlási mérlege Pozsegamegyében a magyar és német elem bevándorlása következtében; Krassó-Szörényben szintén ugyanez okból; és végül Csikmegyében, ahol a nagy mértékben szaporodó székelységnek a faipar adott kenyeret és tartotta vissza az elvándorlástól.

Feltűnő még Máramaros lakosságának közel husz százalékos gyarapódása. Minthogy e vármegye vándorlási mérlege passzív, e nagy nép-növekedés okát az erős természetes szaporodásban kell keresnünk.

A városok közül némelyek nagyon gyengén fejlődtek. Így Sopron, Baja, Zombor, Varsád. De a legfőbb törvényhatósági város ezáltal is igen szép fejlődést mutat. Legelő jár e tekintetben Marosvásárhely 29,8 százalékos nép-növekedéssel; majd sorban jönnek: Zágráb (29,3 százalék), Szatmár (28,9), Nagyvár (27,4), Eszék (25,2), Debrecen (22,8), Kolozsvár (22,5), Temesvár (22,4), Budapest (20,4) stb.

Általános meglepetést kellett Budapest aránylag mérsékelt fejlődése. Míg ugyanis a múlt évtizedben a székesfővárosi lakosság 44,8 százalékkal növekedett meg, addig a nép-

gyarapodás az utolsó évtizedben alig haladta meg a 20 százalékot.

Vidéki városaink közül még mindig az egy Szeged lakossága haladja meg a százezeret (118.000); utána sorban jönnek: Szabadka (95.000), Debrecen (92.000), Zágráb (79.000), Pozsony (78.000), Temesvár (72.500), Kecskemét (67.000), Nagyvár (64.000), Arad (63.000), Hódmezővásárhely (62.500), Kolozsvár (60.400), Miskolc (51.500) stb.

A vásárcsarnok tervei.

2 millió 600 ezer koronás építkezés.

A debreceni vásárcsarnok ügye újabb lépéssel haladt előre. Mint ismeretes a város megbizta Petz Samu műegyetemi tanárt, hogy készítsen a debreceni vásárcsarnokról terveket.

Petz, aki specialista vásárcsarnokok tervezésében, meg felelt a megbízásnak, elkészítette Debrecen e modern intézményének igen szép és nagy koncepciójú tervezetét.

Petz Samu tudása legjavát vitte bele munkálataiba s olyan terveket készített, amelyek alapján létesítendő debreceni vásárcsarnok még a fővárosi ilyen intézményen is túl tesz a praktikusság szempontjából. Igen csinos a vásárcsarnok homlokzatának kiképzése. A belső berendezés vasszerkezet. Tágas karzatokkal, ahova öt feljárt vezet. — A tervek szerint az építkezés költségei 2 millió 600 ezer koronát tesz ki.

A vásárcsarnok tervei tehát meg vannak. Most már az a kérdés akarja e Debrecen városa ezt a nagyfontosságú intézményt felépíteni.

Tudvalevő ugyanis, hogy a város vezető köreinek egy részében határozott óhajtként nyilvánult meg különösen az utóbbi időkben a vásárcsarnok építése, azonban van olyan áramlat is a városban, amely ezt ellenzi. Ennek oka abban rejlik, hogy a vásárcsarnok megdrágítaná az ott árusított cikkek árát, míg a piac rendezéssel esetleg lehetséges olyan módot találni, amely megélhetősi viszonyok kedvezővé tételére befolyással bírhatnak.

A vásárcsarnok létesítésére a város szánt ugyan egy nagyobb összeget, de a 2 millió 600 ezer korona, mely Petz tervei szerint szükségeltetnek a vásárcsarnok létesítésére, aligha fog minden akadály nélkül a közgyűlésen keresztül menni.

A vásárcsarnok terveivel a jog és pénzügyi bizottság fog legközelebb foglalkozni.

SZINHÁZ.

Heti műsor.

Pénteken Orvosok vigjáték Czobor Gy. ellépte.

Szombaton délután Cigányszerelme operett. Szombaton este Sárga liliom színmű Czobor Gy. fellépte.

Vasárnap délután Rómeó és Julia tragédia.

Vasárnap este Luxenburg grófja operett.

Zilahyné nadrágszoknyában.

Hogy általános divat lesz-e a nadrágszoknya, azt nem lehet tudni, de hogy már is szinpadképes lett ez a viselet, az kétségtelen. A vidéki szinpadokon egymásután vonulnak fel a szoknyanadrágok s a debreceni színházban Szilassy Etel már debütírozott az új earabban.

Most azután Zilahyné S. Vilma lép fel nadrágszoknyában vasárnap este a Luxenburg grófjában.

Zilahyné nadrágszoknyája nem olyan törökös szabásu nadrágszoknya lesz, mint a

Szilassyé, hanem valódi párizsi modell szerinti nadrágszoknya lesz. Tehát pantalló-szabásu.

A legelőkelőbb budapesti divatszalon műremeként jelezték a fővárosból a nadrágszoknyát, amelynek bemutatása iránt igen nagy az érdeklődés, különösen a hölgyek körében. Zilahyné előkelő finom izlése az öltözködésben ugyanis általánosan elismert dolog s bizonyosra vehető, hogy a legizlésebb modellű nadrágszoknyát mutatja be vasárnap este.

* **Vasárnapi előadások.** Vasárnap délután 3 órakor Heidebergi diákélet kerül színre mérsékelt helyárrakkal, a vezető szerepeket Vajda I., Kardos G. és Kemény Lajossal. Este kisbérletben Lehár diadalmas operettje, Luxenburg grófja kerül színre. Különös érdekességet kölcsönöz ez előadásnak Zilahyné új tolettje, aki ugyanis ez estén veszi fel a híressé vált nadrágszoknyát először, melyet direkt az ő részére hozatott Madame Berkovits Párisból.

* **Czobor Gyula fellépte.** Ma és holnap Czobor Gyula a Magyar Színház tagja vendégszerepel nálunk. Ma pénteken Orvosok Djutedat festő szerepében és holnap Sárga liliomban Thurzó főhadnagyot játsza. E vendégjáték iránt már is nagy érdeklődés mutatkozik.

Az Odollal való szájalolás valóságos jótétemény. A szájbéli erjedési folyamatok, melyek a fogakat lassanként megromtják, biztosan megakadályozhatók és minden Odoll-öblítés után az egész szájban üdítő frissesség terjed el

Kiirtott család.

Dráma a féltékenység miatt.

Báránd biharmegyei községből borzalmas esetről adnak hírt. Tegnapelőtt éjszaka történt, hogy Szakács Bálint jómodu gazdálkodó egész családját kiirtotta, majd pedig felesége és három gyermeke után maga ellen fordította a gyilkos fegyvert. A véres dráma legfiatabb áldozata a négy esztendő Szakács Juliska és a családirtó apa azonnal meghaltak a másik két gyermek és az anya pedig a halállal vívódnak.

Szakács Bálintot a szörnyű cselekedetre a féltékenység ördöge készítette. Már tizenkét éve volt házas és feleségével, Gulyás Juliánával egy ideig boldogan éltek. A házasságból három gyermek származott, kik közül a legnagyobbik: Bálint 10 éves, Róza hat, Julianna pedig három esztendő. Pár év óta

megbomlott a békés családi csend és a zavartalan családi boldogságokat örökös vizsgálkodás váltotta föl. A féltékenység támadt fel Szakács Bálintban s az méltatlanságát meg a házasság életét. Az örökös vizsgálkodás végére is válás lett a következménye s az asszony édes anyjához költözött.

A válóper megindult s huszonkettedikére volt kifizetve az első tárgyalás, amit azonban a szörnyű dráma most már tárgyalanná tett.

A tárgyalás előtt Szakács elment feleségéhez és szép szóval kérte, hogy térjen vissza hozzá, amit az mit sem sejtve meg is ígért s még aznap délután beköltözött gyermekével a férje házába.

Szakácsra a nap folyamán nem lehetett semmiféle különös viselkedést észrevenni. Vidámnak és megelégedettnak mutatta magát és senkinek még csak sejtelve sem lehetett a bekövetkezendő szörnyű drámáról.

Este korán lefeküdték s körül-belől tíz óra tájban történhetett a rémes bűntény, melynek tanuja nincs. Akik elbeszélhetnék, már halottak. A szomszédokat éjjeli nyugalomból 5-6 lövés zavarta ki, melyek a Szakács háza felől hangzottak. Mikor az emberek berohantak a szobába már megtörtént a szerencsétlenség s az áldozatok nagy vértócsában fetrengtek a szoba közepén. Szakács és kis leánya Juliska már halottak voltak, a többiek pedig véresen feküdtek egymás mellett.

A szekrényen talált cédulából a nyomozás azt következteti, hogy Szakács már régebben tervezte a gyilkosságot, a cédulán ugyanis ez állott:

— Inkább megvágok az élettől, hogysem feleségemről rosszat, csufos dolgokat mondjak a bíróság előtt.

Az asszony élete már csak órák kérdése. A kórházba szállított két gyermek pedig haldoklik s eszméletlen állapotuk miatt még ki sem lehetett hallgatni őket.

UJDONSÁGOK

— A **nagybeteg püspök.** Eröss Lajos dr állapotában tegnap változás állott be. A nagybeteg püspök láb nélkül feküdt betegszobájában. Az érdeklődés tegnap is élénken nyilatkozott meg iránta s számosan kérdezősködtek hogyléte felől. Kezelő orvosai állandóan mellett vannak s minden legásekélyebb elváltozásra ügyelnek. A krízis ma mulik el s az eddigi kilátások szerint minden veszély nélkül. Ezután bizonyos, hogy Eröss Lajos állapotára csak javulni fog, úgy hogy felgyógyulása nem fog soká tartani. Orvosain kívül családja is felkereste tegnap a nagybetegét.

— **Vízvezeték a kaszárnyákban.** A hadtestparancsnokság megkereste a várost, hogy a kaszárnyákba vezettesse be a vízvezetékét, ha annak ideje elérkezik. A tanács azt válaszolta a hadtestparancsnokságnak, hogy csak az esetben hajlandó a vízvezeték bevezetésére, ha a költségeket megtéríti. A válasz megérkezett s a hadtestparancsnokság kijelenti, hogy a költségeket viselni nem hajlandó, mert a városnak kötelessége a vízvezetékéről gondoskodni. Attól nem zárkozik el a katonai kincstár, hogy a fogyasztott viz árát megtérítse. A tanács tegnap ismét foglalkozott a dologgal s elhatározta, hogy megmarad álláspontra mellett.

— **Ki akar kis katoná lenni.** A Ludovica katonai intézetben két alapítványi hely üresedett meg, melynek betöltésére a honvédelmi miniszter pályázatot hirdet. A betöltésre kerülő helyek a város alapítványa után járnak. A tanács elhatározta, hogy a kérvények beadásának határidejét május hó 15-ig hosszabbítja meg.

— **A Csokonai-kert sorsa.** Rontják-bontják a Csokonai-kertet, a mely mai állapotában, mióta a villamos vasut ketté vágta, tarthatatlanná lett. A városháza és a Csokonai-kör egyetértének a mai kert elbontásában, sőt abban is egy véleményen vannak, hogy a Csokonai-szobor nem maradhat csupán sivar kövezet vagy aszfalt közepén, hanem valamilyen parkszerű díszítést követel. Aczél Géza városi főmérnök a tanács megbízásából készített is már egy tervrajzot, amely szerint a Csokonai-szobor mai vasrácsához csatlakoznék éjszakra délre nyulva egy két részre osztott, hosszas tojásdad, alacsony park. A tanács áttette a tervezetet a Csokonai-körhöz, amelynek emlékkerti bizottsága általában hozzájárult a főmérnöki tervhez. Most tehát a városi közgyűlésen van a sor, hogy a Csokonai-kertnek szándékolt rendezését magáévá tegye és akkor Debrecen még ez év folyamán gazdagabb lesz egy, az izlésnek megfelelő csinos térrel és a Csokonai-szobor is oly környezetbe kerül, mely e legszebb emlékművünknek hatását kellőképp érvényre juttatja.

— **A debreceni iparosház.** Tudvalevő, hogy az iparistület iparosház céljára telket kért a várostól. A közgyűlés a tanácsot bízta meg a telek kijelölésével. Az iparosház céljaira a város hajlandó a Szappanos-utcan telket adni. A tanács tegnapi ülésén elhatározta, hogy az iparistület elnökségével tudatja, hogy a Szappanos-utcan lévő telket hozza javaslatba a város legközelebbi közgyűlésén.

— **A sorozás.** A város tanácsa tegnapi ülésén foglalkozott a sorozás ügyével. A honvédelmi miniszter leiratot intézett a városhoz, melyben kijelenti, hogy a működési terveket jóváhagyja. Eszerint tehát a sorozás április 3-án kezdődik. Sor alá kerülnek az 1890. évben született I. korosztálybeli ifjak, április 5-én az 1889. április 7-én pedig az 1888. évfolyambeliek állanak a sorozó-bizottság elé.

— **A Zenekonzervatórium hangversenyei.** A P. Nagy Zoltán igazgatása alatt álló zenekonszervező f. hó 28-án és 29-én rendezi első és második tanítvány hangversenyeit az „Aranybika” szálló dísztermében. A minden ízében értékes műsort 35 kezdő és előhaladott tanuló játéka szolgáltatja. 28-án mutatkozik be a 150 tagból álló intézeti vegyes kar, 29-én pedig a vonós zenekar. Meghívóval szívesen szolgál az igazgatóság. A hangverseny kezdete mindkét napon fél 5 órakor. A részletes műsort lapunk holnapi számában közöljük.

— **Öngyilkos napszamos.** Az alkohol, ha nem is közvetlenül, de közvetve ugyiszólván mindennap megköveteli áldozatát. Most egy éltesebb ember ittas állapotban elkövetett öngyilkosságáról kaptunk hírt. A nádudvari csendőrsparancsnokság telefonon tett jelentést a debreceni kir. ügyészségnek, hogy Rásó Gábor 50 esztendőes nádudvari napszamos, ki iszákosságáról közismert volt a községben, tegnap, ittas állapotában öngyilkosságot követett el. Rásó felakasztotta magát és mire észrevették meghalt. Az ügyészség az öngyilkossággal kapcsolatban, miután kétségtelen, hogy Rásó maga követte el tettét, eljárást nem tett folyamatba, hanem boncolás mellőzésével megadta az öngyilkos eltemetésére az engedélyt.

— **Az év. püspökválasztás utóhangjai.** Materny Lajos év. főesperes ut a következő közzétételre kérte fel lapunkat:

Tekintetes Szerkesztő ur!

Mivel Debrecen közönségének szánt kakuktojás elhelyezést becses lapjában megengedni szíves volt, azt hiszem, hogy én felszólalásomnak is szorít egy kis helyet.

Nem élek abban a hitben, hogy a Gedyly Henrik és köztem fennforgott ügyet olyan világra szóló eseménynek tekintsem, mely az ország lapitudósítóit Miskolcra csődítette volna, bizonyára csak azért, hogy az ország legnagyobb szenációjáról tudósításukkal mindenkit megelőzzenek, — de ha már szó esett róla a „Debrecen”-ben is, hadd szóljak én is hozzá, hiszen érdekelt fél voltam.

Előre bocsátom, hogy a kakuktojások elhelyezése csak arra való volt, hogy ingnotos fallit, notis est derisui. Hallom a Jákó hangján és látom az Ézsau kezét.

A tárgyhöz szólva ki kell jelentenem, hogy az, miszerint én avagy dr. Szánthó Bertalan azt állítottuk volna, hogy a „neh. Z. P. ev. püspök ellen... megjelent hírlapi támadást G. H. sugalmazta” az első szótól az utolsóig valótlán koholmány. Mert ha én illet állítottam volna, azt minden körülmények között fenn is tartanám.

Épen azért egy vádat nagy garral, sippal-dobbal világgá bocsátani és azután annak bizonyítását nem kívánni: talán még sem egészen komoly eljárás, hanem talán frivol játék. Hiszen én kész voltam bele menni a tárgyalásba.

Egy semmit mondó nyilatkozat, melyet nem én szerkesztettem és a mely csak azt kívánja konstatálni, a mit nem állítottam, felfogásom szerint nem lehet elégtétel, hanem legfeljebb gyenge fiastrom.

Az sem való, hogy „a felek kibékültek”, mert közeledés sem történt. Mi sem bizonyítja azt jobban mint az a nagy szeretet, a melylyel egymás kebelére borulnak.

Nem is a tárgyalás megtartása lehetett a lényeg, mivel ez hónapokig elhúzódhatott volna. Valószínűleg szüksége volt valakinek arra, hogy neve folyton közkezen forogjon, mert különben tudomást nem venne róla a világ, no meg egy kis görög tüzre, a melynek füstje azonban annak a szemét marja, a kinek a kedvéért gyújtották. Debrecen, 1911. március hó 23. Materny Lajos, főesperes.

— **Sztrájkolnak a szabók.** A debreceni szabómunkások április 15-én lejáráó kollektív szerződésük megnyitásával kapcsolatban lépéseket tettek a tíz százalékos béremelés iránt. A munkaadók a béremelés ellen nem tettek kifogásokat, ellenben a mostani egy tarifás rendszer helyét a három tarifás rendszer behozatalát kívánták, több vidéki város uzására rámutatva. Az alkalmazottak ezt hátrányosnak találták magukra nézve, mivel ez által mostani bérösszegeik csökkenének. Ezen alapon tehát a tárgyalás folyamata megakadt s egyik fél sem mutatkozott hajlandónak az engedményekre. A békés megoldás nem mutatkozva lehetségesnek a munkások a Margit-fürdőben tartott gyűlésen kimondották a sztrájkot, mely a tegnapi naptól kezdetét vette. A mai nap folyamán még nem történt semmiféle intézkedés a kibékülésre s tovább tart a bérharc.

— **A tartalékosok elhelyezése.** Hirt adtunk arról, hogy május havában számos tartalékosot hívtak be fegyvergyakorlatra. A tartalékos katonák elhelyezése ügyében ártírt a katonai parancsnokság a városhoz és kérte, hogy a régi csapatkórházat is engedje át, mert a barak nem elég a tartalékosok befogadására. A tanács a kérelmet teljesítette.

— **Halottak.** Tóth Ferenc ref. 62 éves, Veres János ref. 21 napos, Molnár Sándor ref. 47 éves, Bazsek Gyula r. kath. 40 éves, Farkas Imréné ref. 42 éves.

Hotel „Arany Sas” szálloda

a Központi pályaudvarral szemben.

Budapest.

Baros-tér 19. szám.

Családi szálloda. Pedáns tisztaság. Modern kényelem. Szobák, villanyvilágítás és kiszolgálással 2 korona 60 filértől feljebb. Szálloda tulajdonos: **FRIED GYULA.**

— **Fildiusz Korosztály I. K. E. világszövetségi titkár** hozzánk érkezését már jeleztük. Azt a kevés időt, mely rendelkezésére állott, csodálatosan osztotta be. Két alkalommal beszélt a főiskolai ifjúsághoz anélkül, hogy azt rendes munkájában gátolta volna. Folyó hó 21-én a főiskolai díszteremben, mintegy 300-ra menő hallgatóság előtt ismertette az általa képviselt ügyet. Felmutatva a világ különböző helyein megindult s ma már fényesen virágzó keresztény ifjúsági egyesületek célját s azt a széles körű, hatalmas arányú munkásságot, melyet ezek az egyesületek, különösen a nem tudományos pályán levő ifjak megmentése s gondozása körül folytatnak, megragadón beszélt az általa felmutatott számok s felejtethetetlen képek arról, hogy a büntető törvénykönyvnek bármennyi magasztalt módosításai sem fogják pótolhatni ezt a munkát, melynek házára vonatkozólag a praktikus Amerika nyilatkozott legszembetűnőbbben: szívesebben emeltekünk ily drága hajlékokat, mint fegyintézeteket. Másnap a theologus ifjúság szűkebb körében az egyesületi munka elkezdését s belső mikéntjét ismertette. Mindkét helyen Megyericsy Béla, az I. K. E. magyarországi utazó titkára tolmácsolta, aki szintén lelkes szavakban ismertette a munka azt az oldalát, melyre Fildiusz már ki nem térhetett. A főiskola nevében Csiky Lajos theol. akad. tanár üdvözölte.

— **A törvényes következmény.** Biróság-hoz idézték János bácsit. És János bácsi szószerint vette az idézést Nagy kamasz fiával Andrással állított be a járásbíró urhoz.

— Mit akar ezzel a kamasszal — kérdezte a bíró.

— Hászen csak azt csinálom, amit az írás rendel. Ebben az áll, hogy jelenjek meg „a törvényes következmények terhe alatt”. Hát én megjelentem. Mivelhogy amióta egybekeltem az anyjukommal, hát ez a gyerek a törvényes következmény...

— **Kegyeletsértő leány.** Dobay László a Kossuth-utcai temető öre észrevette, hogy Nagy Julianna az Aczél család sírboltjáról virágot tépdés. Az ór a kegyeletsértő leányt följelentette a rendőrségen, mely megindította ellene a kihágási eljárást.

— **A belügyminiszter és a körorvosi állások betöltése.** Gróf Khuen-Hédervary Károly miniszterelnök, mint belügyminiszter, erélyes leiratot intézett a törvényhatóságokhoz az üresedésben levő községi- és körorvosi állások sürgős betöltése iránt. A belügyminisztérium közegészségi ügyosztályának sikerült is a legutóbbi időben 34 körorvosi állást betölteni. A legközelebbi időben a minisztérium több más körorvosi állás betöltése iránt fogja megtenni intézkedéseit.

— **Eltűnt katonai repülőgép.** Berlinből jelentik: Förster hadnagy, a katonai aviatikus osztály tisztje, tegnap délután 3 órakor a döberritzi gyakorlóteréről felszállott kétfedelű Farmen-gépén. Félóra múlva a Tegelersee fölött látták szállani a biplánt, azóta eltűnt és semmi hír sincs felőle. Hasztalan tudakozódtak Berlin környékbeli községeiben telefonon és táviratokban. Nem lehetetlen, hogy az aeroplán valahol elhagyott vidéken, talán egy erdőben kénytelen volt leszállani, de nincs kizárva, hogy Förster hadnagyot katasztrófa érte.

— **Egy vasutas tragédiája.** Sopronból jelentik: Zalacsány állomás vezetője Mocsoky Pál volt. Kicsiny fizetéséből igen nagy családot tartott, — tíz gyereke van s most várják a tízegyediket — hát nagy bajokkal küzdött. Nagy küzködésében szegény hivatalos pénzekhez nyult s tegnap a váratlan rovacsolás 800 korona hiányt talált. Ezen Mocsoky ugy elkeseredett, hogy szublimáltal megmérgezte magát s aligha marad életben. Ha Mocsoky a feyelmi vizsgálat előtt meghal, neje nyugdíjat, gyermekei nevelési pótlékot kapnak. A szerencsétlen ember öngyilkosságával ezt akarta elérni. Gróf Batthyány Pál értesülve az esetről, 1000 koronát tett le arra az esetre, ha Mocsoky életben marad.

— **A nagyteremial gyilkosság.** Knab Edét a gazdag Knab Károly meggyilkolásának gyanuja alatt ma másodikban letartóztatták és a csendőrség bekísérte a nagykikindai ügyészség fogházába. Első elfogatására, az általános gyanutól eltekintve, pusztán véres ruhája adott alkalmat. A bakteriologiai intézet azonban állati vértől származóknak mondotta a foltokat és így szabadon kellett bocsátani. Minap jelentős fordulat állott be ez ügyben. Egy öreg sváb asszony, Rottenbucker Anna gyónatatója biztatására bevallotta, hogy a kritikus időben, amelyről Knab Ede jallibit bizonyított, találkozott vele, amint futva jött Knab Károly háza felől. Ez a vallomás minden esetre súlyosan nehezedik a gyanúsítottra, kinek véddője most azt igyekszik bizonyítani, hogy védenc nem ép elméjű. A védő már fel is terjesztette fellebbezését a letartóztatott ellen a vádtanácsához.

— **Narancs** vérvörös catániai legeslegjobb minőségű öt kilós postakosárral 2:80, eredeti kosárral 100 darabbal 5:20, eredeti ládával 180 avagy 150 darabbal 7 korona, eredeti ládával 360 avagy 300 darabbal 12 koronáért. MUSKÁT NARANCS vöröspiros primissimó minőségű, szép nagyok, eredeti ládával 100 avagy 80 darabbal 8 korona eredeti ládával 200 avagy 160 darabbal 12:50 koronáért. — SÁRGA FAJNARANCS messinai mézédés öt kilós postakosárral 2:50 eredeti ládával 180—150 darabbal 5:25 korona, eredeti ládával 300 avagy 200 darabbal 10 korona. — CITROM elsőrendű öt kilós postakosárral 2:20, eredeti ládával 180 darabbal 5 korona, eredeti ládával 360 avagy 300 darabbal 9:— KARFIOL csodaszép fehér öt kilós postakosárral 2:20, tizkilós kosárral 3:60, eredeti kosárral (18 darabbal 4 korona. — MARONI római conser-vált tartós téli áru öt kilós postakosárral 2:60 huszonöt kilós zsákkal 9 koronáért. — FÜGE kiskoszoru idei kilónként 50 fillérjével. — SZENTJÁNOSKENYÉR mézes, kilónként 30 fillérjével. — ARACHID amerikai mogoró, héjas, cukrárszok sütemény készítéséhez használják, kilónként 80 fillérjével, tiz kiló vételnél kilónként 70 fillér. — MOGYORÓBÉL levantei kimérve kilónként 160 fillér. DATOLYA Califat kimérve kilónként 85, francia berber datolya kimérve kilónként 2:20. — MALAGASZÓLÓ extra Royanx kimérve, kilónként 2:50. — Francia HEJAS MANDULA kilónként 2:30. LOUCUMFÜGE primissima 1 és 2 kilós ládikákban kilónként 1:30. CUKROZOTT GYÜMÖLCS bozeni kiváló szép vegyes egy kilós ladikával 3:40. — MAZSOLASZÓLÓ világos, kimérve, kilónként 1:90 koronáért szállítja utánvétellel, bérmentetlenül az AGRUMEN déligyümölcs nagykereskedés Budapesten Szarka-utca 7. Tessék előnyárjegyzéket kérni friss gyümölcsökről és déligyümölcsökről.

— **Az ipartestület közgyűlését** ezuttal a városház nagytermében fogja folyó hó 26-án d. e. 9 órakor megtartani, mivel saját helyiséget ugyanazon napon megnyitandó orsz. háziipar kiállítás céljaira engedte át.

— **Háztulajdonosok figyelmébe!** Mielőtt házi csatornáját elkészíttetné, ne mulassza el árajánlatát kérni az Első Debreceni Vasbetoncső gyártól, ahol állandóan raktáron vannak nagymennyiségben erős, dróbtetes csövek, portland és más cement s minden e szakbavágó s nagy óriási mennyiségben.

Hunnia képei szépek!

Hunnia képei olcsók!

Hunnia képei tartósak!

Hunnia levelezőlapjai szenzációsak olcsóságban és kivitelben.

Hunnia műterem a PIAC- és CSAPÓ-UTCA SARKÁN az utcai oldalon van.

Hunnia modern berendezésű és fényképezési műterem.

— **Egy modern háromszobás utcai lakás Darabos-utca 7. szám alatt május hó 1-től kiadó.** Értekezhetni: Piac-utca 12. sz. Horovitz-féle papírüzletben.

Forman
nátha ellen.

Hatása meglepő! Szelencze ára 40 fill.

— **Az osztálysorsjáték** mai huzásánál a következő számok nyertek:

200,000 koronát nyert: 36750

80,000 koronát nyert: 59912.

10,000 koronát nyert: 18431.

5000 koronát nyertek: 1427 60917.

2000 koronát nyertek: 4091 4211 4331

4593 9049 9266 10293 16946 19284 21944

22314 23757 25553 25722 34010 37127

43437 44438 48094 47427 49973 53565

54345 57133 58455 58540 59849 61575

64041 64066 68405 72551 75102 75923

76625 84002 89571 91785 96136 101903

104149.

1000 koronát nyertek: 1554 2434 3133

6664 7977 9864 12293 12803 14953 16377

19049 23237 25580 25751 30131 31478 33431

36041 40094 40212 44004 44150 51085 51181

53438 53669 61061 64218 66648 71629 72778

79085 81727 83098 84393 84476 85914 87038

92346 92151 93068 93801 96122 96489 96706

97414 99129 99394 10569 102393 103094

103368 104766.

500 koronát nyertek: 409 1629 2135

2885 3154 5285 5945 7693 9808 12765

12515 15226 15422 15836 16209 17320

18086 19092 19215 21065 21965 22122

25900 29985 30475 31935 33039 36988

37769 38483 38753 40177 41290 41506

41957 42719 44495 44516 45166 45908

49662 51566 51813 52218 52559 58595

60606 60702 61527 61852 61834 64465 67102

64470 68094 68633 68653 69434 70387 72797

76291 78885 78893 79071 8032 80687 81802

92975 84143 85696 86693 88457 89376 89432

90188 90723 91607 91783 93362 93837 95532

96193 96386 100600 100605 103309 105179

109115.

A pékmester betörőbandája.

Aradmegye nagyhalmágyi járásában, melynek nem éppen elsőrendű a közbiztonsága, hetek óta egy jól szervezett, félig ur, félig paraszt betörőbanda működik. Behálóztta az egész járást és rendszeresen fosztogatta a nagyobb üzleteket.

Zigler Henrik nagyhalmágyi fűszer- és vaskereskedő már régebben rájött arra, hogy üzletéből készpénzt és árukat lopkodnak. Mikor a mérlegét elkészítette, kitűnt, hogy a kasszából 22,000 korona készpénz és a raktárból nagyértékű áru hiányzik. Feljelentést tett a csendőrségnél, melyhez ugyanakkor több környékbeli kereskedő fordult hasonló panasszal.

A csendőrség megfigyelés alá vette Zigler üzletét és tegnap éjjel három csendőrt bujtatott el az üzletben. Ejjél után három ember álkulccsal felnyitotta az üzlet ajtaját és éppen a zsákmányoláshoz kezdett, mikor a csendőrök lefogták őket.

Az egyik betörő Szendrei nagyhalmágyi pékmester volt, a másik kettő Szendrei segédje. Szendrei beismerte, hogy hetek óta szervezett bandával dolgozott az egész környéken. Gazdag ember, több háza van Nagyhalmágyon. Segédein kívül több földesgazda is a bandához tartozik. A csendőrség ma már le is tartóztatott három földesgazdát. Az ellopott pénz és áruk értéke körülbelül hatvanezer korona.

A „Debreczen” szerkesztősége és kiadóhivatala Piac-utca 12. sz. a.

A megszarolt vén udvarló.

Ostendei kaland.

— Expresz tudósítás. —

Sok pénzébe került egy milliomos öreg urnak, Urbán János st.-pölteni gyárigazgatónak az az ismeretség, melyet 1909. év telén Ostendében kötött Bedő Gézával, aki akkor a férjével együtt időzött a fürdőn.

Az asszony, akinek katona tiszt volt valaha az ura, épp oly gyanusan viselkedett a fürdőhelyen, mint aminő életet folytat Budapestben. De az öreg ur, akivel kacérkodott, nem is sejtette, hogy Bedőné egyenesen pályázik rá s a hálózába akarja keríteni. Ahogy azt a férjével előre kieszelték.

Urban igazgató, a figyelmes udvarló, folyvást nyomában volt a nála jóval fiatalabb hölgynek s csak arra ügyelt, hogy a családja ne tudjon meg otthon semmit. De hogy is tudott volna, hisz hite szerint még a szép asszony ura sem vett észre valami gyanúsat.

Boldogan teltek a szép ostendei napok, de a vén udvarló és hölgye végre is válni voltak kénytelenek s amikor elkövetkezett a bucsuzás ideje — csókot váltottak. Előbb sem történt állítólag egyéb. És erre való célzással, amikor megcsókolták egymást, Bedőné egy kis gyűrűt vett ki a portemonaisjából és átnyújtotta a dolog gyárigazgatónak:

— Leiki eljegyzésünk emlékére.

És elutaztak, a Bedő-házaspár Budapestre, Urbán János pedig Párison keresztül Bécsbe. A „szerelmes“ asszony — amint mondani szokás — a szakítást egyáltalán nem volt hajlandó véglegesnek venni s fölvetette a fonalat. Előbb csak telefonálgatott az ostendei udvarlónak, majd ömlengő szerelmes levelekkel árasztotta el s találkát kért tőle. Már ez sem tetszett a gyárosnak s még jobban meglepődött, mikor Bécsben fölkereste — a férj.

— Ön elcsábította a feleségemet! — volt az első szava Bedő Gézának.

— Én? ... Én? ... hebegett a megröghant ember.

— Igen, és most vegye el! Én már elkergettem s elveheti, mindenesetre pedig gondoskodjék az eltartásáról.

Mivel Bedő botránnyal is fenyegetődött, a családos öreg ur megszeppent és kijelentette, hogy kész nagyobb anyagi áldozatokra is, csak csend legyen.

Bedőt ez a beszéd csakugyan lecsendesítette, aztán nyugodtan, mint ahogy jó üzletemberekhez illik, alkudozni kezdtek.

— Huszezer korona!

Negyvenezer ... ötvenezer ... nyolcvanezer ... — licitált a megfélemlített ember ...

— Százhuszezer korona! — volt Bedő utolsó szava.

És kapott is százhuszer koronát, nem ugyan készpénzben, hanem értékpapirokban. Sőt még kétezer korona készpénzt is átnyújtott Urbán utiköltségre, csak mentül előbb távozzék Bedő Bécsből. El is utazott, de tévedés azt hinni, hogy a jó médiumnak bizonyult gyárosnak ezentul nyugta volt. Ellenkezőleg. Még szigorubb levelek érkeztek Budapestre, most már Bedőnéétől.

— Ön a családi boldogságom megrontója s hibáját csak úgy teheti jóvá, ha tüstént küld kétszáz ezer koronát. Különböző jövők s nagy botránnyt csapok.

A megszarolt ember megelégette a sok fenyegetést, ő jött el Budapestre s miután itt meggyőződött arról, hogy csak mese volt az, mintha Bedők elváltak volna, följelentette őket csarolás címén. A házaspárt, mert amugy se volt valami jó hírük a rendőrség előtt, letartóztatták s bár később szabadlábra helyezték, aztán Urban vissza is vonta a pannszát, — a bűnvádi eljárás tovább folyt.

Nemrég befejezést nyervén a vizsgálat, a kir. ügyészség vádat emelt a Bedő házaspár ellen, de a vádirat ellen Bedő nevében dr. Vázsonyi Vilmos és Bedőné védelmében dr. Dési Géza kifogást adtak be. A kifogásokat Langer táblai bíró elnöklésével tárgyalta a törvényszék váditanácsa.

A bíróság vád alá helyezte Bedőket.

TÁVIRATOK.

A jegybank főtanácsulése.

Budapest, március 23. Az Osztrák-Magyar bank főtanácsa ma délelőtt Popovics Sándor bankkormányzó elnöklése alatt Budapestben ülést tartott. Pranger vezértitkár jelentésében kiemelte, hogy a hazai pénzügyi helyzet azért volt feszültebb a helyzet, mert az utolsó félévben sok alaptőkeemelést vittek keresztül. Az ülésen még folyó-ügyeket intéztek el, a kamatláb megváltoztatásáról nem volt szó.

Stolypin marad.

Berlin, március 23. Mint a „Lokalanzeiger“ jelenti, Stolypin miniszterelnök visszavonta lemondását. Trepovot és Turnovot, akiknek intrikái okozták Stolypin kudarcat a dumában, valószínűleg ki fogják zárni a birodalmi tanácsból.

A „Berliner Tageblatt“ jelenti: Miklós cár Dedjulin szárnysegédjét küldte Stolypinhez, aki utóbbit rábírta, hogy tartsa meg a miniszterelnökséget. Este Stolypinnél fényes fogadóest volt, melyen a magas méltóságok üdvözölték Stolypint megmaradása alkalmából.

Gyilkos cigánykaraván.

Károlyváros, március 23. A Zágrábból küldött Urbani ügyész kinyomozta, hogy egy cigánykaraván gyilkolta meg és rabolta ki azt a négy amerikai visszavándorlót, a kiknek holttesteit kifogták a Kulpából. Hét cigányt sikerült kézrekeríttetnie a bandából. A cigányok konokul tagadnak, de nem tudnak alibit bizonyítani s tanuk vannak rá, hogy mikor a horvát visszavándorlók Károlyvárosba jöttek, a környéken táboroznak a cigányok. Három rendőr automobilon járja a vidéket, hogy összefogdossa a többi cigányt.

Zavargó sztrájkolók.

London, március 23. Ciydach-Vale új-délwalesi városban a bányamunkások a Britannia Company tárná előtt nagy tüntetéseket rendeztek. A rendőrséget kövekkel dobálták meg és ezek közül többeket megsebesítettek, majd több kisebb épületet és egy kocsiszint fölgyújtottak. A munkások több sztrájkőrő házáat is megtámadták és e házak egyikét teljesen elpusztították. A rendőrség, miután erősitéseket kapott, a zavargókat botokkal visszavonulásra kényszerítette.

Uj olasz fegyver.

Róma, március 23. Az olasz hadügyminiszter a gyalogság és lovasság jelenlegi löfegyverét új öntöltő fegyverrel fogja helyettesíteni. Az új fegyverek a próbáknál kitűnő eredményeket értek el. A csapatok újbóli fel-fegyverzése összesen 15 millió lirába fog kerülni.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Négy libáért két heti fogház. Fodor Sándor karcagi születésű, rovvott multu 35 éves csavargó a mult év novemberében Püspökladányban Klein Salamontól 4 kövér libát és még azon éjszaka, hogy az időt jól felhasználja a Nagy Kálmán tanyájáról 50 korona értékű szárított lucernát lopott. Hanem a lopásra mégsem volt elég ideje, mert tettenérték és tetteiért ma számolt a törvényszék előtt. Elítélték 14 napra. Az ítélet jogerős.

§. Fiatal bűnösök. Két suhanc, Ványi János 16 éves és Orosz Lajos 17 éves debreceni tanoncok tavaly decemberben többször betörték az ablakon át Neumann Lajos Dégenfeld-téri üzletébe. Az ott felhalmozott árukból ruhákat, felöltőket, cipőket emeltek el. A zsákmány nem valami nagy értéket képviselt, mert az öt kirándulás a suhancoknak mindössze 200 korona jövedelmet jelentett. A bíróság tegnap tárgyalta az ügyet és a novella értelmében, próbára bocsátásra ítélte a betörő suhancokat.

— Halálos utazás. Kabán Rosenfeld Miksa bérkocsis egy rozsz kis szekéren fuvarozott, és bár tudta, hogy az nagyobb terhet nem bír, mégis tavaly október 6-án fel rakott rá egy nagy hordó bort és feültette Keller Farkasné kabai lakost. Mialatt a vasutól a városba mentek, a tengely féluton összetört és a szekér oly szerencsétlenül omlott össze, hogy a nagy hordó bor ráesett Keller Farkasnéra, és a szerencsétlen asszony ott azonnal meghalt. A bíróság Rosenfeld Miksát tegnap vonta felelősségre és a büntető novella értelmében dorgálásra ítélte.

KÖZGAZDÁSÁG.

Budapesti gabonafőzsde.

(Déli zárlat.)

Budapest, március 23.

5 fillérrel drágább áron elkelt 10,000 buza.

Rozs, zab változatlan.

A határidőzlet iránya szilárd volt, mert az éjjeli fag vásárlásokra buzdította a spekulációt. A gabonaneműek ára barátságos hangulat mellett 5—10 fillérrel javult. A forgalom élénk volt.

Az árak 50 kilogramonként

buza apr.	11.72—11.71.
buzamáj.	11.49—11.47.
buza okt.	10.84—10.83.
rozs apr.	8.18—8.17.
rozs okt.	8.06—8.04.
zab apr.	8.53—8.52.
zab okt.	7.34—7.32.
tengeri máj. 1911.	5.57—5.54.
Tengeri juli 1911	5.72—5.73.

Értéktőzsde. Osztrák hitelrészvény 666.50
Magyar hitelrészvény 856.25

Alapított 1901-ben.

Alapított 1901-ben.

HOROVITZ ZSIGMOND

Könyvnyomdája, Papirkereskedése
fényképezési szaküzlete

DEBRECZEN, Piacz-utca 12. (Stenczinger-ház.)

Telefon
330.

Elvállal és készít :

napi és hetilapokat, tankönyveket, tudományos és szépirodalmi folyóiratokat, röpcédulákat és falragaszokat; üzleti könyveket, számlákat, cégnyomású levélpapir- és borítékokat, körleveleket, táblázatokat, eljegyzési kártyákat, lakodalmi és béli meghívókat, naptárakat, egyesületi és ügyvédi nyomtatványokat, táncrendeket, névjegyeket, vignettákat stb. stb. nyomtatványokat izléses kivitelben, pontos időre és **a legjutányosabb árszámítás mellett.**

DEBRECZEN és ESTI HIRLAP

politikai napilapok kiadóhivatala.

Hirdetések a legjutányosabb árszámítás mellett
 Telefon 330. vétetnek fel. Telefon 330.

Raktáron tart :

Hazai gyártmányú irodai papirokat, iskolai füzeteket, körzőket, vonalzókat, rajztömböket, rajzpapirokat; fekete-, anthracen-, másoló- és színes tintákat, fekete és különféle színű irónokat; töltőtollakat; tollszárakat, tollhegyeket, closettpapirokat, papirlemezeket, iskolai táskákat, festőmintákat, emlékönyveket, képes- és mesekönyveket, fénykép- és levelezőlap-albumokat, gomb- és tubus festékeket; helybeli látképes- es genre Levelező-lapokat.

Legújabb divatu

Levélpapírok

10/10, 15/15, 25/25, 50/50-es csomagolásban és dobozokban **bámulatos olcsó árakban.**

Üzleti könyvek, számla-tartók, másoló-könyvek

Elismert legolcsóbb beszerzési forrás!

Fényképező gépek,

fényérzékeny papírok és lemezek, előhívók, aranyfürdők
 és egyéb fényképezési szerek és cikkek.

Amateur-kartonok

nagy választékban.

Apró hirdetések.

Reform fűzők a legdivatosabb kivitelben, ugy-szintén saját készítésű bálí bőrkeztűk, hosszú selyem keztűk, legolcsóbb árban Nagy Andrásnál Kistemplom mellett.

28 KRAJCÁRÉRT fejel férfi vagy női harisnyát BENYÁTS EMIL villanyerőre berendezett harisnyagyára. Debrecen, Tiszapalota.

GYERMEK, NŐI ÉS FÉRFI HARISNYÁK lábszárvédők, keztűk, trikó alsó ruhák le-szállított áron beszerezhetők Márton Gyula rövidáru üzletében Piacz-utca 9. 1)

Kifutó fin lapunk szerkesztőségébe felvételik.

Ákác-zölőkarót, I. rendű, 2 méteres, 20,000 db. egészben, vagy részletekben elad a hosszupályai-uradalom tisztartói hivatala. Hosszupályi (Bihar.-m.)

Házmesterek kerestelik gyermektelen házaspár fizetéssel. Cim a kiadóhivatalba.

Bayonképviselek ügynökök és representabilis viszontelárusítók, kiknek nagy ösmeretségük van jobb izr. körökben, egy szabadalmazott kegyeleti ujdonság értékesítéséhez kerestetnek. Csakis jó megjelenésű kauczióképes acquisiteurök lesznek figyelembe véve. Havonta 1000—1200 korona jövedelem. Molnár M. Lajos szerkesztő Budapest, Rottenbiller-u. 10. Prospektusok ingyen.

Fajbaromfi, fajebek, nyulak, díszgalambok, madarak, élő méhek stb.-ről érdekes és nélkülözhetetlen árjegyzéket küld bérmentve Diana-telep, Tar (Hevesm.)

Csizmadiamesterek csizmaszárba való papirost kő és mázsánként olcsón beszerezhetik Horovitz Zsigmond papírüzletében Piacz-utca 12.

Feltaláló, bármely eszmét olcsón kidolgozom szabadalmaztatásra. Ems. Petrozsény, Deák-bánya.

Házilag főzött különleges baracklekvárnak kilóját 2.40, mézédés szilvalekvárnak 1.—, papírhéju dió postakosaranként 4 koronáért szállít Gyümölcskivitel Csongrádról.

Postakosár fajalma franko 2.50 korona. Elek Kálmán, Sajtószentpéter.

Saját szabadalmazott gőzgéppel

poloskairtást felelőséggel

ugyszinte **lakások pormentesítését**

is, villany porszívó géppel elvállalom.

KISS GYULA, Csapó-utca 44. sz.

Többszörös kitüntetésben részesült szenzációs háziszser

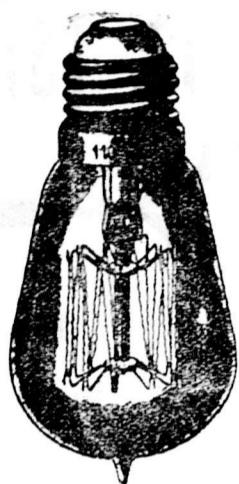
A DR. BOROVSKY-FÉLE

BOROLIN

mely városunk piacán is megjelent. Ez a háziszser hatásában és erőlkötésében **felül-mulhatatlan gümökóros izom- és idegfájdalmak, fej- és fogfájás,** továbbá minden meghülés okozta bajok, mint **rheuma, köszvény, csusz, ischiás, izületi lob és zsárában** szenvedők, végül **fagyás okozta és égési sebek** fájdalmainak megszüntetésére. **Kiváló fertőtlenítő- és testtöví háziszser.**

Rapható városunkban a következő czegeknél: STEINER MANÓ gyógyszerésznél, NAGY ANDRÁS, KÖZPONTI DROGUERIÁBAN, DEUTSCH LAJOS MÁYER JENŐ és BÉLA, MIHALOVITS JENŐ, STERN JÓZSEF és FIA kereskedő uraknál. Érmihályfalván: MÁTRAI ÁKOS gyógyszerésznél. Földesen: WEISZ MIKSA kereskedésében. **1-20, 2- és 2-50 keronás üvegekben.**

Készítik: **Dr. Borovszky R. orvos és Borovszky K. Budapest, II. kerület Fő-utca 77/c. szám.**

TANTÁL-LÁMPA

a legjobb fémszálas izzólámpa.

Árammegtakarítás kb. 60% Fehér fényvel ég. Rázkódásoknak ellen áll. Igen tartós. Minden helyzetben kifogástalanul ég. Nagyobb rendeleseknel magas engedmény.

Megrendelhető:

Magyar Siemens-Schuckert-Művek-nél

Bpest, V., Lipót-körut 5.

SZENDRŐ SÁNDOR

zongora és hangszerkészítő

Debreczen, Batthyányi-u. 22. sz.

Zongora, gramofon, mindennemű vonós és fuvóhangszerek, cimbalmok, hangszer alkatrészek és hangszer felszerelési cikkek áruháza és ipartelepe.

Zongora és pianó kölcsönző (kérheadó) intézet. Hegedűk és hegedű-felszerelések, római hurok, valamint gramofonok és gramfonlemezek nagy raktára. Zongora és hangszer műhely. Zongora és cimbalom hangolás.

Telefon 729. Alapított 1876.

Eladó tanya

19 hold földdel

a Halápon.

Értekezhetni: Arany János-utca 19. sz.

Legolcsóbb és legjobb hatásu

Hashajtó

NEUSTEIN FÜLÖP

CUKROZOTT HASHAJTÓ LABDACSAI

(Neustein Erzsébet-pilulái)

felülmúlja minden tekintetben a hasonló készítményeket. Fentí szer mentes minden káros alkatrésztől, a legjobb sikerrel használják az altest bántalmainál, könnyű székletet szerez, egy vértisztító gyógyszer sem ártalmatlanabb és alkalmasabb a

Székrekedés

legyőzésére, mint a legtöbb betegség okozójára. Cukrozott volta miatt, a gyermekek is szívesen veszik. Egy doboz 15 pilula tartalommal 30 fillér, egy terekes 8 dobozzal, tehát 120 pilulával 2 korona. A pénz előre küldése mellett bérmentve.

Óvás! Utánzattól óvakodjunk

„Neustein Fülöp hashajtó pilulái” tessék kéri! Csak akkor valódi, ha minden dobozon a törv. bejegyzés Szent Lipót védjegy a Philip Neustein gyógyszerész aláírása fekete vörös nyomásban olvasható. A keresk. törvény által védett csomagjainkon cégünknek rajta kell lennie.

Neustein Fülöp gyógyszerésznél,

Sz.-Lipóthoz. Wien, Plankengasse 6.

Rapható Debreczenben: Tóth Béla, Mihailovits J., Muraközy László, Arany A. gyógyszerészeknél.

Legolcsóbb hajtóerő a

„GNOM” magánjáró benzin és nyersolaj motor és lokomobilok

4000-nél több üzembn. — Könnyen kezelhető. — Villanyos gyújtással. — Okleveles gépész felesleges. Üzemköltség 1—2 fillér óra és lóerőnként.

Oberurseli Motorgyár Részvény-Társaság Oberursel.

Iroda és raktár: BÉCS, VI/2., Gumpendorferstr. 72/4.

Költségvetés, tervek és egyéb felvilágosítás ingyen és bérmentve.

